

Björn Fjaestad
Forskning och Framsteg
Box 1191
111 91 STOCKHOLM

Stockholm 1992-03-11

Broder,

Sedan vi talades vid i telefon senast har jag sonderat en del kring en adjungerad professur i Östersund inom ett ämnesområde med inriktning mot populärvetenskap, "Science Diction", kommunikation av vetenskaplig information till allmänheten, media, politiker m fl.

Rector Alf Gunnmo är mycket positiv till idén och administrative chefen Bengt Streiffert har bekräftat att det hela ligger väl till i tiden samt att några formella hinder inte föreligger. Vad han betonade var att kontakt bör tas med viktiga personer bl a vid Umeå universitet innan någon mer allmän information kommer ut.

Alf Gunnmo föreslog att Du skulle inbjudas till Östersund för att diskutera fortsättningen på "projektet". Jag föreslår att Du funderar på en ämnesbeskrivning och på de villkor som Du önskar kopplade till en tjänst av skisserat slag.

Om Du känner för att diskutera det hela mer med mig innan vi bestämmer tid i Östersund, är jag självklart tillgänglig. Ser fram emot en spännande fortsättning.

Med bästa hälsningar

Bengt Sahlberg

cc: Alf Gunnmo

Humanistiska fakultetsnämnden
Umeå universitet
901 87 UMEÅ

Östersund den 2 maj 1994

Adjungerad professur i forskningskommunikation

Härmed föreslås en adjungerad professur i forskningskommunikation vid Humanistiska fakulteten, Umeå universitet, med placering vid Mithögskolan, Östersund, och med docenten och chefredaktören för Forskning och Framsteg Björn Fjæstad som innehavare. Tjänsten föreslås vara knuten till Institutionen för Medier och Kommunikation vid Umeå universitet.

Tjänsten skulle omfatta 20 procent av heltid. Alla kostnader betalas i sin helhet av Mithögskolan. Den adjungerade professuren i forskningskommunikation skulle etablera ett delvis nytt forskningsområde i Sverige.

Forskningskommunikation kan ses som studiet av förutsättningar för samt former och följder av överföring av information med vetenskapligt innehåll mellan forskare, förmedlare (bl a massmedier) och mottagare/användare. Ämnet har anknytning till den tredje uppgiften för universitet och högskolor.

För Umeå universitet skulle den adjungerade professuren skapa ytterligare samarbetsmöjligheter och nätverk främst inom medie- och kommunikations-vetenskap. I professuren skulle ingå att till vissa delar medverka i utvecklingen vid Institutionen för Medier & Kommunikation.

För Mithögskolan skulle den föreslagna adjungerade professuren innebära ett komplement och stöd till pågående och planerad forskning med utveckling av ett forskningsområde av riksintresse i ett internationellt nätverk.

Inom ramen för forskningsområdet finns nära kopplingar till informations- och journalistikforskningen vid Mithögskolan.

Med vänlig hälsning

Bengt Sahlberg
Adj. professor

Kajsa Frick-Strandberg
Umeå Universitet
Fax 090-166675

1994-10-15

Adjungerad professur i Forskningskommunikation

Till sakkunniga för ovan rubricerade professur föreslås professorerna Stig Hadenius, Stockholms universitet och Olle Findahl, Umeå universitet. Båda har ställt sig positiva till att åta sig en sådan uppgift.

Bifogar också en ämnespresentation, skriven av den tilltänkte innehavaren av professuren Björn Fjaestad.

Med vänlig hälsning

Bengt Sahlberg

Mitthögskolan
Fax 063-165488

Professor Olle Findahl
Institutionen för Medier och Kommunikation
Umeå Universitet
901 87 Umeå

Broder!

Tack för stimulerande telefonsamtal. Återkommer nu efter att ha varit i kontakt med Björn Fjaestad. Vi översänder ett förslag till innehåll i en adjungerad professur inom ämnet **forskningskommunikation**. Skickar också information om Björns hittillsvarande inriktning och produktion. Som förslag på sakkunniga önskar vi som jag nämnde i telefon föra fram Dig och Stig Hadenius.

Björn såg också samarbetsmöjligheterna som stora och spännande i ett nätverk mellan sig och Din institution i Umeå och institutionen för Medie- och Kommunikationsvetenskap i Sundsvall.

När Du haft möjlighet att titta på detta kan Du nå mig på telefon 08/56031198, fax 08/56031323 eller adress Institutionen för turismvetenskap, Mitthögskolan, 831 25 Östersund.

Tacksam också om Du kan fundera allvarligt på att skriva en essä för vår publikationsserie vid institutionen om något som tangerar det vi pratade om, alltså "Kunskaps- och erfarenhetssupplegning genom resor". Det är också troligt att de olika bidragen i serien kan komma att ges ut på förlag i antologiform. Skickar en tidigare variant av en sådan antologi som togs fram av Sveriges Turistråd.

På återhörande

Med bästa hälsningar

Forskningskommunikation

Övergripande samhälleliga mål för forskningskommunikation:

- att orientera om forskning och forskningsresultat som kunskapsunderlag dels för människors ställningstaganden och handlingar som privatperson, förvärvsarbetande, föreningsmedlem, väljare, dels för företag (nyttaspekt, demokratiaspekt)
- att ge allmänheten insyn i vad skattemedel används till (demokratiaspekt)
- att ge människor tillgång till vetenskap som kulturupplevelse på samma sätt som exempelvis teater eller musik (kulturaspekt).

	↔		↔	
<u>Forskare</u>		<u>Förmedlare</u>		<u>Mottagare/ användare</u>
Mål,		Mål,		Behov, problem, vanor,
normer,		normer,		förmåga
metoder		metoder		

Problemformulering: Samhället blir alltmer komplicerat, specialiserat och beroende av forskning och teknik. Forskning är mänsklighetens redskap dels att förstå det förflutna och den situation vi befinner oss i, dels att finna lösningar på problem.

I forskarnas yrkesroll ingår att kommunicera med andra forskare. Ett forskningsprojekt är inte slutfört innan det är rapporterat. Däremot torde det inte vara en allmän uppfattning bland forskare att kommunikation med allmänheten och med företag ingår som en integrerad del av yrkesrollen. Studier av forskares kommunikation är därför angelägna.

För människor i allmänhet är massmedier den i särklass viktigaste källan för forskningsinformation. Det innebär bl a att informationen inte nödvändigtvis, vare sig till innehåll eller form, är sådan som forskarna skulle vilja se den. Att studera massmediernas (och andra förmedlares) mål och normer vad gäller forskningsinformation är angeläget för att förstå på vilken grund som olika beslut rörande innehåll och utformning fattas på redaktionerna och av andra informationsförmedlare.

Människors benägenhet att ta till sig ny kunskap beror bl a på deras behov och på deras förmåga att förstå och ta till sig information. För att forskningskommunikationen ska vara effektiv krävs kunskap om dessa behov och förmågor.

För företag är det bl a av konkurrensskäl viktigt att hålla sig orienterad om relevant forskning. För mindre och mellanstora företag kan detta vara ett påtagligt problem. En internationell utredningsgrupp har just påpekat att en alltför liten del av den betydande svenska kunskapsproduktionen omsätts i kommersiella produkter eller ny teknik ute på företagen. Det är angeläget att utreda orsakerna bakom detta.

Forskningskommunikation skulle kanske kunna definieras som:

Studiet av kommunikations-

-förutsättningar (mål, normer, organisation, kunskaper, behov m m),

-former (innehåll, utformning, kanaler m m) samt

-följder (användning, effekter m m) hos

forskare (inkl deras informatörer/PR-organ),

förmedlare (nyhetsmedier, folkbildningsorgan/populärvetenskap/fackpress, läromedel m fl) och

mottagare/användare (enskilda, grupper, institutioner m fl).

Exempel på frågor rörande förutsättningar:

- Vad är forskarnas mål med att kommunicera med andra än sina kolleger?
- Vilka normer och belöningssystem styr förmedlarnas urval och utformning av forskningsmaterial?
- Vilka attityder till och kunskaper om forskning och vetenskap har mottagarna? I vilken grad kan de tillgodogöra sig forskningsinformation?

Exempel på frågor rörande former:

- Kommunicerar forskare effektivt (vad avser begriplighet, medieval m m)?
- Hur ser förmedlarnas innehåll ut i olika avseenden? Vilka ämnen väljs ut och hur behandlas de inom olika innehållskategorier: nyhetsbevakning/kritisk granskning, ledarkommentarer, populärvetenskap?
- Vilken utformning är ändamålsenlig för att nå olika slags mottagare?

Exempel på frågor rörande följder:

- Vilka är följdena för forskare att kommunicera externt?
- Har forskningsmaterial något (ekonomiskt) värde för förmedlarna?
- Använder mottagarna tillgängligt forskningsmaterial effektivt? När nyttoinriktad information fram till lämpliga avnämare? Uppfyller forskningskommunikationen sina övergripande samhällsliga mål?

UMEÅ UNIVERSITET
Medier och kommunikation
Olle Findahl, professor

2 maj 1994

Bengt Sahlberg
Adj. professor
Mitthögskolan
831 25 Östersund

Adjungerad professor i forskningskommunikation

Hej,

Nu börjar det lossna lite i universitetets byråkrati. Enligt Tom Eriksson som är dekanus på humanistiska fakulteten är den formella gången att du så snart som möjligt skriver ett brev till humanistiska fakultetsnämnden. Du kan skicka en förkortad version av samma brev som du skrev till mig, där första och tredje stycket finns med. Men du bör ej nämna något om sakkunniga. Här är man mycket känsliga på fakultetskanslit.

Skickar du brevet de närmaste dagarna kan beslut fattas vid nästa möte i maj.

Med vänlig hälsning
och hopp om trevligt och intressant samarbete i framtiden.

Olle Findahl

Postadress	Telefon	Telefax	Postgiro
901 87 UMEÅ	090 - 16 78 46	090 - 16 78 45	1 56 13-3

Närvarande:

Bilaga 0:1

Ärende

Beslut/åtgärd

13. Inrättande av tjänst som

d) adjungerad professor i
forskningskommunikation med
placering vid Mitthögskolan,
Östersund
Dnr 311-886-94

Ordföranden föredrar ärendet.

Universitetsstyrelsen beslutar att inrätta tjänsten.

Förslag av humanistiska fakultetens fakultets-
nämnd jämte förslag av institutionen för
turismvetenskap, Mitthögskolan och institu-
tionen för medier och kommunikation, Umeå
universitet.
Bilaga p 13 D.

Vid protokollet

Lars Erik Öhlund

Justeras

Sigbrit Franke

Glenn Björk

Bestyrkes

Cristina Brållman

Utsänt till:

hum fak
medier och kommunikation
inst för turismvetenskap, Mitthög-
skolan, Östersund

UMÅ UNIVERSITET
Humanistiska fakulteten

ANSTÄLLNINGSBEVIS/
BESLUT

1995-04-10

Dnr 311-886-94

95-04-28	
Dotter	Giv
31	9400201
Enhet	Handl
TUP	J. Ryberg

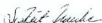
Docent **Björn Fjæstad**, 430610-0498, förordnas som adjungerad professor, 20%, i forskningskommunikation med placering och tjänstgöring vid Mithögskolan, Östersund från och med 1995-07-01 och tills vidare dock längst t o m 1998-06-30.

Tjänsten finansieras av Mithögskolan.

Lön utgår med 28 000 kr/mån för heltid.

MBL-förhandling 1995-04-06.

För Umeå universitet

Sigbrit Franke

Tom Ericsson

Kopia:
Mithögskolan, Östersund
Lönadministration

forskning och framsteg

POPULÄRVETENSKAPLIGT MAGASIN

Till

Kari Marklund

Mitthögskolan

851 70 SUNDSVALL

Till

Bengt Sahlberg

Mitthögskolan

831 25 ÖSTERSUND

23 mars 1995

Kopior till Marie-Louise von Bergmann-Winberg, Alf Gunnmo och Lars-Erik Wolvén

Vänner Kari och Bengt!

Jag har förstått att den nya institutions- och sektorsorganisationen för Mitthögskolan ska beslutas inom kort och att jag, som en följd av detta och av min tilltänkta knytning till Mitthögskolan i Östersund, förväntas framföra önskemål till högskoleledningen om vilken institution jag bör tillhöra.

Detta kommer något oväntat och ställer mig i ett dilemma. Jag har just etablerat samarbete med några forskare vid Institutionen för samhällsvetenskap i Östersund, men har också nära relationer med Institutionen för turismvetenskap. Det var Bengt som en gång för flera år sedan tog initiativet att tillfråga mig om jag var intresserad av en adjungerad professur vid Högskolan i Östersund. Det är också Bengt som hela tiden kraftfullt har drivit detta ärende, även när tveksamheten från de etablerade universiteten varit stor. Utan Bengts ihärdiga insatser hade projektet aldrig nått i hamn.

Initiativet togs under den period, eller möjligen strax före, när Bengt var prorektor vid Högskolan i Östersund. Jag har bl a därför uppfattat min anknytning som hörande till Mitthögskolan i Östersund i stort, och alltså inte avgränsad till Turisminstitutionen, även om jag både förstod att det var ett önskemål och gärna samtyckte till att samarbeta med denna institution. Intrycket att min anknytning skulle vara bred snarare än smal stärktes av att jag vid besök i Östersund under våren 1993 diskuterade min eventuella verksamhet vid

1985-09-01

Bengt Sahlberg

Professor Staffan Helmfriid
Stockholms Universitet
Universitetsvägen 10
106 91 STOCKHOLM

Broder!

Får jag börja med att önska Dig ett gott 1985. Vi har ju lyckligen klarat oss från det kritiska 1984, så härnäst skall väl allt bara bli bättre och bättre. Det är förresten mer än 20 år sedan Du, David Hannerberg och Gunnar Hoppe ledde min årskull på Kullen. Då lät 1984 våldsamt avlagset.

Det ärende som nu föranleder mig att ta kontakt med Dig är ett par idéer kring forskningen och utbildningen vid universitetet, som jag haft en tid. För ca 1 1/2 år sedan skrev jag en artikel i DN om behovet av en ny vetenskaplig disciplin benämnd ekotronik. För att ge extra tyngd åt ämnet gjorde jag en koppling till Nobelpriset. (Bifogar kopia på DN-artikeln.) Nu 1 1/2 år senare presenterar Japanerna fem nya stora pris, varav tre kan sägas ingå som delar i ämnet ekotronik, nämligen bioteknik, medicinsk ingenjörskonst och informationsteknologi. (Bifogar kopia på SvD-artikel.)

Min tidigare propä är enkel - att etablera en ekotronisk institution vid Stockholms Universitet för att göra Sverige ännu vitalare när det gäller att å ena sidan utveckla elektronik med ekologiska förtecken och å den andra anpassa och tillämpa befintliga elektroniska system för att nå goda ekologiska lösningar. Området är, som jag ser det, oerhört viktigt för den fortsatta samhällsutvecklingen men det saknar ett utbildningsmässigt och vetenskapligt forum. Sverige bör gå före här.

Utöver detta tvärvetenskapliga ämne har jag länge saknat ett ämne som är av mycket stor och växande betydelse i vår tid, men tyvärr mer eller mindre helt förbiset i universitetssystemet. Det gäller utbildning och forskning i hur man förmedlar forskningsrön till en publik utanför forskarvärlden, dvs hur man översätter och informerar om vetenskapliga idéer, modeller och forskningsresultat till beslutsfattare och allmänhet. Vetenskapsteori har ju länge funnits vid universitetet men inte vetenskapförmedling.

Detta ämne är naturligtvis mycket brett och rymmer t ex

- utläggning och underhåll av vetenskapliga databaser för allmänt bruk
- vetenskaplig journalistik och massmediapresentation

- kommunikationsteknik mellan forskare och allmänhet t ex kursverksamhet, öppet hus, hearings mm
- utställnings- och museiteknik på forskningsområdet
- forskningspresentation via video för t ex bibliotekslån
- användning av videotex för spridning av forskningsinformation till hemmen och arbetsplatserna

Det här är naturligtvis bara några exempel på delområden inom det aktuella ämnet.

Varje universitet som på allvar gör anspråk på att inta en central plats i det kommande informationssamhället bör, som jag ser det, etablera en institution med skisserad inriktning. Ämnet kan benämnas "science diction" i analogi med science fiction. Science diction synes mer adekvat än "knowledge transfer" som ju måste betraktas som ett ännu vidare begrepp. Det är många gånger i skärningspunkten mellan forskning och tillämpning av forskningsresultat som den etiska, norminriktade dialogen förs och måste föras. För att dialogen skall bli demokratisk krävs att parterna talar samma språk. En brygga mellan de inblandade - ett lexikon - är av största betydelse. Science diction är detta lexikon.

Staffan! Jag tror att förutsättningarna att få gehör för nya idéer kanske är bättre idag än på mycket länge. Sommaren 1983 föreslog jag, i egenskap av deltagare i en referensgrupp för Kirunas utveckling, grundandet av ett rymduniversitet i Kiruna. (Bifogar kopia av plansch + artikel.) Nu i höst, ett år senare, tog socialdemokratiska partikongressen beslut om att snabbtreda detta förslag. Ibland kan det gå fortare än man tror!

Om Du finner dessa mycket snabbt skisserade idéerna kring ämnen ekoteknik och science diction intressanta, är Du säkert också den som har de största möjligheterna att få snöbollen att rulla. Om så, ser jag fram emot ett samarbete för att diskutera strategier för ett fortsatt agerande i frågan.

Bästa hälsningar

Bengt